פירקין (דף נג.) ולפיכן מזאת תורת לענין מלה לפילו מנחת מרחשת אע"ג דבזאת תורת כתיב קולת אלא מזו מרחשת ועוד הא רבי שמעון ברים מכילתין דנפקא לן מזאת תורת כל המנחות מחשבה פוסלת בהן והכא בעי קרא לרבויי מנחת העומר ומנחת קנאות (סוטה) ולא נפקא לן מזאת תורת ונראה לפרש דלא שייך לומר דמדרש מזאת תורת כלל משום דכתיבי ריבויי ומיעוטי דתלתא ריבויי כתיבי ותלת מיעוטי את המנחה והבאת והקריבה לרבות מלה והקריב והקריבה והגיש והגישה למעט דמוכחא סוגיא דשמעתין לפיכך צריך לדון מה יש לנו לרבות ומה יש לנו למעט ורבנן דהכא מלה למעוטי שתי הלחם ולחם הפנים דדרשינן כרבי שמעון וכן ר"א דוהקריבה למעוטי מנחת נסכים אבל ר"א דוהגישה למעוטי מנחת כהנים ומנחת כהן משיח לא דרשינן ואי לא דרשינן ליה הכא דרש' ליה במכילתא אחריתי ומסתבר להו למעוטי הנך טפי מנחת נסכים ומנחת כהן משיח מתוך סברתו של רבי שמעון גופה דלקמן דמעיקרא אמעט להו והדר אמעט מנחת כהנים ומנחת כהן משיח:

והבאת לרבות מנחת העומר והקריבה לרבות מנחת **סוטה.** תימה דמוהבאת הוה ליה למילף נמי מנחת סוטה דכתיב בה נמי הבאה דקתמר ר' יהודה וי"ל דסברא הוא לאוקומי טפי במנחת העומר דאיכא שמן ולבונה ואיכא נמי קולת וזו קמן: **מנחת** סוטה שטעונה תנופה אינו דין וכו'. ותימה ולימא שתי הלחם יוכיחו דטעונים תנופה ולא הגשה דקתמר במתני' וי"ל דאיכא למיפרך מה לשתי הלחם שכן אין מהן לאישים אך תימה לוג של מלורע ואשמו יוכיחו וכבשי עצרת ושלמי יחיד דטעונין תנופה ולא הגשה ולקמן לרבי יהודה קשה טפי דלא מלרינן קרא למנחת העומר [ד] מדינא ליף דאיכא למיפרך כדפרישית: **רבי** שמעון אומר את המנחה כו'.

הכא דרש רבי שמעון את ובספ"ק (לעיל יח.) גבי את כל הלבונה לא דרש [ה] (וסס פירשתי [ו]):

יכול שאני מרבה את שתי הלחם ולחם הפנים. משמע הכא דהוי טפי בכלל את המנחה ממנחת העומר ומנחת סוטה ולעיל (דף מז.) משמע איפכא גבי מתמן וסס [ז] פירשתי וי"ל משום דבאין משעורים גריעי אי נמי בתר דממעטי כל הנהו שתי הלחם ולחם הפנים כתיבי הנך ריבויי וכאות מצוייה טפי הנך זימנין דלא משכחת לה כלל או אינו אומר והבאת אלא שיחיד מתנדב ומביא מנחה אחרת חוץ מאלה שבענין ודין הוא ציבור מביא מנחה מן החיטין חובה ומביא מנחה מן השעורין חובה אף יחיד שמביא מנחה מן החיטין נדבה [ח] (יכול) יביא מנחה מן השעורין נדבה ת"ל אלה [ט]אין לי אלא אלה או אינו אומר אלה אלא לאומר הרי עלי מנחה שמביא חמישתן ת"ל מאלה רצה אחת מביא רצה חמישתן מביא **רבי שמעון אומר** את המנחה לרבות שאר מנחות [י] כגון מנחת נכרים מנחת נשים להגשה יכול שאני מרבה אף שתי הלחם ולחם הפנים ת"ל [כ] מאלה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא שתי הלחם ולחם הפנים מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ומוציא אני [ל] שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים והלא מנחת נסכים כולה לאישים יכול יהא טעונה הגשה ת"ל והקריבה והא אפיקתיה והקריב והקריבה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא מנחת נסכים מרבה מנחת חובה ונאמר הכא מנחת נדבה מה מנחת נדבה טעונה הגשה אף מנחת חובה טעונה הגשה מה למנחת נדבה שכן טעונה שמן ולבונה מנחת סוטה תוכיח מה למנחת סוטה שכן טעונה תנופה מנחת נדבה תוכיח [מ]וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן ששוו לקמיצה ושוו להגשה אף אני אביא מנחת חוטא ששוה להן לקמיצה תשוה להן להגשה מה להצד השוה שבהן שכן הוכשרו לבא בעשיר כבעני תאמר במנחת חוטא שלא הוכשרה לבא בעשיר כבעני תלמוד לומר את המנחה רבי שמעון אומר והבאת לרבות מנחת העומר להגשה וכן הוא אומר [1]והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן והקריבה לרבות מנחת סוטה להגשה [נ] וכן הוא אומר [2]והקריב אותה אל המזבח ודין הוא [ס] ומה מנחת חוטא שאינה טעונה תנופה טעונה הגשה מנחת סוטה שטעונה תנופה אינו דין שטעונה הגשה מה למנחת חוטא שכן באה חיטין מנחת העומר תוכיח מה למנחת העומר שכן טעונה שמן ולבונה מנחת חוטא תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן ששוו לקמיצה ושוו להגשה אף אני אביא מנחת סוטה ששוותה להן לקמיצה תשוה להן להגשה מה להצד השוה שבהן שכן לא הוכשרו לבא קמח תאמר מנחת סוטה שהוכשרה לבא קמח ת"ל והקריבה ר' יהודה אומר והבאת לרבות מנחת סוטה להגשה וכן הוא אומר [3]והביא את קרבנה עליה אבל מנחת העומר לא צריכא קרא מאי טעמא מדינא קא אתיא ומה מנחת חוטא שאינה טעונה תנופה טעונה הגשה מנחת העומר שטעונה תנופה אינו דין שטעונה הגשה מה למנחת חוטא שכן באה חיטין מנחת סוטה תוכיח מה למנחת סוטה שכן באה לברר עון [ע] דמזכרת עון היא מנחת חוטא תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שכן שוו לקמיצה ושוו להגשה אף אני אביא מנחת העומר ששוותה להן לקמיצה תשוה להן להגשה ומאי [פ]פרכת רבי שמעון פריך הכי מה להצד השוה שבהן שכן מצויין ורבי יהודה אדרבה הא מנחת נדבה [מ]ונאמר הכא מנחת נדבה מה מנחת נדבה טעונה הגשה אף מנחת חובה טעונה הגשה מה למנחת נדבה שכן טעונה שמן ולבונה מנחת סוטה תוכיח מה למנחת סוטה שכן טעונה תנופה מנחת נדבה תוכיח [נ]וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן מה להגשה מה להצד השוה שבהן שכן הוכשרו לבא בעשיר כבעני תאמר במנחת חוטא שלא הוכשרה לבא בעשיר כבעני תלמוד לומר את המנחה רבי שמעון אומר והבאת לרבות מנחת העומר להגשה וכן הוא אומר [1]והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן והקריבה לרבות מנחת סוטה להגשה [ס] וכן הוא אומר [2]והקריב אותה אל המזבח ודין הוא [3] ומה מנחת חוטא שאינה טעונה תנופה טעונה הגשה מנחת סוטה שטעונה תנופה אינו דין שטעונה הגשה מה למנחת חוטא שכן באה חיטין מנחת העומר תוכיח מה למנחת העומר שכן טעונה שמן ולבונה מנחת חוטא תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן ששוו לקמיצה ושוו להגשה אף אני אביא מנחת סוטה ששוותה להן לקמיצה תשוה להן להגשה מה להצד השוה שבהן שכן לא הוכשרו לבא קמח תאמר מנחת סוטה שהוכשרה לבא קמח ת"ל והקריבה ר' יהודה אומר והבאת לרבות מנחת סוטה להגשה וכן הוא אומר [3]והביא את קרבנה עליה אבל מנחת העומר לא צריכא קרא מאי טעמא מדינא קא אתיא ומה מנחת חוטא שאינה טעונה תנופה טעונה הגשה מנחת העומר שטעונה תנופה אינו דין שטעונה הגשה מה למנחת חוטא שכן באה חיטין מנחת סוטה תוכיח מה למנחת סוטה שכן באה לברר עון [ע] דמזכרת עון היא מנחת חוטא תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שכן שוו לקמיצה ושוו להגשה אף אני אביא מנחת העומר ששוותה להן לקמיצה תשוה להן להגשה ומאי [פ]פרכת רבי שמעון פריך הכי מה להצד השוה שבהן שכן מצויין ורבי יהודה אדרבה הא מצוייה טפי הנך זימנין דלא משכחת לה כלל או אינו אומר והבאת אלא שיחיד מתנדב ומביא מנחה אחרת חוץ מאלה שבענין ודין הוא ציבור מביא מנחה מן החיטין חובה ומביא מנחה מן השעורין חובה אף יחיד שמביא מנחה מן החיטין נדבה [ח] (יכול) יביא מנחה מן השעורין נדבה ת"ל אלה [ט]אין לי אלא אלה או אינו אומר אלה אלא לאומר הרי עלי מנחה שמביא חמישתן ת"ל מאלה רצה אחת מביא רצה חמישתן מביא **רבי שמעון אומר** את המנחה לרבות שאר מנחות [י] כגון מנחת נכרים מנחת נשים להגשה יכול שאני מרבה אף שתי הלחם ולחם הפנים ת"ל [כ] מאלה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא שתי הלחם ולחם הפנים מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ומוציא אני [ל] שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים והלא מנחת נסכים כולה לאישים יכול יהא טעונה הגשה ת"ל והקריבה והא אפיקתיה והקריב והקריבה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא מנחת נסכים מרבה

מנחת חובה. חוטא [1] דהאי קרא דהגשה במנחת נדבה כתיב: **מנחת סוטה חוביה.** שאינה טעונה שמן ולבונה וטעונה הגשה כדאמרי' לקמן והקריבה לרבות מנחת סוטה (ג) במנחת סוטה כתיב (במדבר ה) והניף את המנחה. מנחת חוטא ומנחת נדבה [אין] טעונין תנופה כדקתני במתני' [ע"ג] : **מנחת חוטא לא הוכשרה לבא.** אלא בעני דכתיב בויקרא בקרבן עולה ויורד (ד) והביאה אל הכהן וקמץ וגו' : ורבי שמעון ותנא קמא לא פליגי אלא מר דרש מדא ומר דרש מדא: **וכן הוא אומר.** במנחת סוטה והקריב אותה אל המזבח: **והלא דין הוא.** ולא בעי קרא למנחת סוטה: **מה מנחת חוטא כו' טעונה הגשה.** כדרבינן לעיל מאת (ה) המנחה: מנחת העומר בלא שעורין בפרק רבי ישמעאל (לקמן סח.) : **ולא הוכשרו לבא קמח.** אלא קולת דמנחת חוטא כתי' עשירית האיפה קולת (ויקרא ה) וכעומר כתיב (שם ג) מגרשה ומשמנה דהא דכתיב בויקרא [שם] וכיו) תקריב מנחת בכורים במנחת העומר כתיב וגרשה היינו קלת ובמנחת סוטה כתיב קמח שעורים (ו) : **ת"ל והקריבה.** לרבות מנחת סוטה (ז) הואיל ולא אתא מדינא: **אבל מנחת העומר לא צריכא קרא.** ות"ת לר' יהודה והקריב מאי דריש ביה תרין ומוקי לה להך דרשה דדרש רבי שמעון לקמן [ז] מן והקריב והקריבה להוציא (ח) שתי הלחם ולחם הפנים: **לברר עון.** לידע אם טמאה אם לאו הלכך (לאו) משיבת היא: **ורבי שמעון.** דמצרין קרא למנחת העומר פריך הכי מה להנך שכן מצויין אפי' מאה פעמים בשנה אם אירע הדבר תאמר בעומר דפעם אחת ומו לא: [ח] **והא מצוייה טפי.** דבכל שנה היא: וקפריך תנא **או אינו אומר והבאתם.** לא למנחת סוטה ולא לעומר אלא לומר ולרבות שיחיד מתנדב מנחה אחרת שאינו מעניין אלו ה' מנחות המאמור בפרשה (ויקרא ב) אלא ומחבת ומרחשת ומאפה שיש בה שתים (ט) דכל הנך חיטין הן כדכתיב (י) אלא ואלא חטין וקאתי והבאתם לרבות שיחיד מתנדב מן השעורין [יא] : (י)**ומביאין מן השעורין.** מוכח מנחת העומר: (כ"ל ל) **אלה.** יב]) להך דרשה אלא ללמד על יג] העומר (מ) : **הרי עלי מנחה.** אמר שמביא כל אלה המשמש בעל כרחו: **מאלה.** מקלת אלה: **רבי שמעון אומר את המנחה.** (ג)אמרנו לרבות את שאר מנחות כגון של חוטא להגשה יכול שאני מרבה הימנו אף שתי הלחם ולחם הפנים: **מאלה.** משמע מיעוטא כלומר אין טעון הגשה אלא הדומה לאלו: **והא אפיקתיה.** לרבות מנחת סוטה: **והקריב.** מצי למכתב וכתיב (ג) (ס) והקריבה: ממעטה מנחת נסכים דמשמע מיעוט אותה דאיירי בה ולא אחרת כגון של חוטא (יד] ונסיס הבאות בגלל עצמן ודומות לה' מנחות שבפרשה טו]): **והא מבעי לגופיה.** שיהיו מנחות האלו טעונות הגשה: מרבה

מנחת עובדי כוכבים ונשים וחוטא: והא אפיקתיה לרבות מנחת סוטה אם כן הוה ליה למימר [והקריב] מאי והקריבה למעוטי מנחת נסכים:

סה א מי' פי"ז מהל' מעשה הקרבנות הלכה ט:

שיטה מקובצת

א) וכן הוא אומר והקריב אותה אל המזבח. וא"ת ולמה לי הקריבה תיפוק ליה משום והקריב דגופיה וי"ל דלא ידענא קביעות מקום א) דכתי' זאת תורת המנחה הקרב אותה לפני ה' (לפני) [אלפנין] המזבח אי לאו גז"ש ובמנחת נדבה הוא דאפיקנא ברישא הקומץ רבה דמגישה בקרן דרומית מערבית לפי (שאף אינה) [שאינה] שוה לשאר מנחות דאין בה שמן ולבונה וגם באה שעורים ושאר כל המנחות באה חטים. תו"ח: **ב)** ומה מנחת חוטא שאינה טעונה תנופה וכו'. וא"ת כיון דפשיטא לן לרבות מנחת סוטה להגשה יותר ממנחת חוטא משום דיש בה תנופה מנ"ל לאוקמי את המנחה במנחת חוטא אדרבה מעיקרא הוי לן לאוקמא במנחת סוטה וי"ל דמנחת סוטה ודאי (שנה) [משונה] יותר (לשאר) [משאר] מנחות משום (דבאה) [דלא באה] חטים ומ"מ מפרש ב) בקל חומרא אחת יש במנחת חוטא שעושה ממנה קו"ח. תו"ח: **ג)** תיבות דמזכרת עון היא נמחק: **ד)** תיבות כגון מנחת נכרים מנחת נשים נמחק: **ה)** מאלה עיין תוספות לקמן (דף נה ע"ב): **ו)** חובה חוטא הס"ד ואחר כך מה"ד [מנחת נדבה] דהאי קרא: **ז)** לקמן מוהקריב: **ח)** מה"ד הא: **ט)** שתים רקיקין ומצות: **י)** כדכתיב בהם סולת וסולת חטין הוא: **יא)** השעורין. והדין נותן כך שהוא מוחר הואיל וצבור מביאין חובה מחטים דהיינו שתי הלחם שבאים חטים דבכורים קרינהו רחמנא ואי של שעורים לא הוי בכורים שהרי מנחת העומר בפסח והיא באה מן השעורין: **יב)** אלה אשר יעשה מאלה הס"ד ומה"ד אין לי אלא אלה בניחותא אין לי שום מנחה אלא כעין אלה מן החטים הס"ד ומה"ד או אינו אומר אלה אלא להך: **יג)** על האומר הרי והד"א: **יד)** חוטא ושל נשים: **טו)** שבפ' הס"ד ומה"ד והגישה ממעשת מנחת כהנים דמשמע מיעוט אותה דאיירי בה ולא אחרת הס"ד ומה"ד והא אפיקתיה לגופיה ותיבת מבעי ל"ש:

א) נראה לי"ל קבינתא מקום היכא אבל כאן מתיב חוטא מורק וכו' ומפקינן מכך קרא בפרק הקומץ רבה דמגישה וכו' ולפי שמנחת קנאות אינה שוה וכו' בלא חטים לפיכך הוצרך ללמוד מוהקריבה: **ב)** נראה לי"ל ומ"מ מפרק לתמיה בקו"ח ושוב מסיק דלא אתיא במה הלך דמומנא אחת יש בשעורים מעשה"כ במנחת סוטה שעושה כו'.

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וְקִצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וְהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן:
ויקרא כג י
2. וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה אֶת מִנְחַת הַקְּנָאֹת וְהֵנִיף אֶת הַמִּנְחָה לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ:
במדבר ה כה
3. וְהֵבִיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֹּהֵן וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנָהּ עָלֶיהָ עֲשִׂירִת הָאֵיפָה קֶמַח שְׂעֹרִים לֹא יִצֹק עָלָיו שָׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלָיו לְבֹנָה כִּי מִנְחַת קְנָאֹת הוּא מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן:
במדבר ה טו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מנחת סוטה וכו' להגשה הס"ד ומה"ל מ"ה שכן טעונה תנופה ומה"ל ומ"ש מ"ה לא הוכשרו לבוא קמח מנחת סוטה וכו' המנחה הס"ד ומ"ש מ"ה לא הוכשרו לבוא קמח מנחת העומר וכו' מוקיב: **ואם** תקריב: **(ב)** ד"ה מה מנחת וכו' המנחה הס"ד ומ"ש מ"ה לא הוכשרו לבוא קמח מנחת העומר וכו' מוקיב: **ואם** תקריב: **(ג)** ד"ה והקריבה ממעטת ל"ל קודם ד"ה והא אפיקתיה:

רבינו גרשום

אף מנחת חוטא שהיא חובה טעונה הגשה: מנחת סוטה תוכיח שטעונה הגשה ותנופה כדאמרי' במתני' ואין בה שמן ולבונה. מנחת חוטא לא הוכשרה לבוא בעשיר כבעני דעשיר חוטא מביא פר בהמה ועני מנחה: מה להצד השוה שכן לא הוכשרו לבא קמח שמנחת חוטא באה סולת נקיה מנחת העומר אע"ג דשעורים היה י"ג פעמים היה מנופה עד שהיה סולת נקיה מנחת [סוטה] באה לברר עון אם זינתה אם לא תאמר במנחת העומר שאינה באה על עון: מנחת חוטא תוכיח שאינה לברר עון: שכן מצויין כמה פעמים בשנה סוטה וחוטא: אדרבה מנחת העומר מצויה שפ. דלא סגיא דלא הויא פעם אחת בשנה: או אינו אומר והבאת לר' יהודה קאמר דדריש והבאת שיחיד מתנדב ומביא מנחה אחרת חוץ מאלה חמש מנחות שבענין ומכין אחד כלומר מן השעורין לרבות שאר מנחות להגשה כגון

מרבה אני שאר מנחות שבאות בגלל עצמן ומוציא אני מנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה והלא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח באות בגלל עצמן יכול יהו טעונות הגשה ת"ל והגישה [6] האי מיבעי ליה לגופה שטעונה הגשה מן והגיש והגישה ומה ראית לרבות שאר מנחות ולהוציא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח מרבה אני שאר מנחות שיש מהן לאישים ובאות בגלל עצמן ויש מהן לכהנים ומוציא אני שתי הלחם ולחם הפנים שאין מהן לאישים ומנחת נסכים שאינה באה בגלל עצמה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח שאין מהן לכהנים והרים יכול בכלי ת"ל [1] והרים ממנו בקומצו [2] מה הרמה האמור כאן בקומצו: **מתני'** אלו טעונות תנופה ואין טעונות הגשה [A]לוג שמן של מצורע ואשמו [B]והבכורים כדברי רבי אליעזר בן יעקב [C]ואימורי שלמי יחיד והזה ושוק שלהן אחד אנשים ואחד [D]נשים בישראל ולא באחרים [E]שתי הלחם ושני כבשי עצרת [F]כיצד הוא עושה נותן שתי הלחם על גבי שני כבשים ומניח שתי ידיו למטה מוליך ומביא מעלה ומוריד שנאמר [2]אשר הונף ואשר הורם [1]תנופה היתה במזרח [1]והגשה במערב [H]תנופות קודמות להגשות [G]מנחת העומר [I]ומנחת קנאות טעונות הגשה ותנופה לחם הפנים [J]ומנחת נסכים אין טעונות לא הגשה ולא תנופה ר"ש אומר ג' מינין טעונין ג' מצות שתים בכל אחת ואחת [K] ושלישית אין בהן ואלו הן זבחי שלמי יחיד וזבחי שלמי ציבור ואשם מצורע [L]זבחי שלמי יחיד טעונין סמיכה חיים [M]ותנופה שחוטין ואין בהן תנופה חיים [N]זבחי שלמי ציבור טעונים תנופה חיים ושחוטין [O][ואין בהם סמיכה] ואשם מצורע טעון [P]סמיכה ותנופה חי ואין בו תנופה שחוט: **גמ'** ת"ר [3] והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן והניף אותם תנופה מלמד שטעונין תנופה כאחד ומנין [Q]שאם הניף זה בעצמו וזה בעצמו יצא ת"ל והקריב אותו לאשם [R]והניף יכול יניף ויחזיר ויניף ת"ל תנופה ולא תנופות [3]לפני ה' במזרח והא אמר [7]לפני ה' יכול במערב אמרי ה"מ מנחה דאיקרי חטאת וחטאת טעונה יסוד וקרן דרומית מזרחית לא היה לו יסוד אבל הכא לפני ה' קרינא ביה: והבכורים כדברי רבי אליעזר בן יעקב: מאי רבי אליעזר בן יעקב [S]דתניא [4]ולקח הכהן [T] [U]לימד על הבכורים שטעונין תנופה דברי רבי אליעזר בן יעקב מאי טעמא דראב"י [V]גמר יד יד משלמים כתיב הכא ולקח הכהן הטנא מידך וכתיב התם [5]ידיו תביאנה מה

ובאות בגלל עצמן. הוא לא צריך להאי טעמא דמטעמא דיש מהן להכהנים מימעטא מנחת נסכים כמו מנחת כהנים דסולן למזבח ואין מהן להכהנים ולא נקטיה אלא משום דנקטיה ברישא דממעטו זה אחר זה: **ומנחת** כהנים ומנחת כהן משיח. שאין מהן להכהנים במתניתין פירשתי הא דתלי טעמא לפי שאין בהן קמיצה: **ה"מ** מנחה דאיקרי חטאת וחטאת [6] טעונה יסוד בו'. בזבחים בפרק קדשי קדשים (דף סג:) אמרינן חטאת קרויה מנחה ומנחה קרויה חטאת מה חטאת טעונה לפון אף מנחה טעונה לפון ומה מנחה בקרן מערבית דרומית אף חטאת בקרן מערבית דרומית ופירש שם בקונטרס דלותה גירסא משובשת [8] דלא חטאת העוף טעונה לפון למליקה דקאמר לעיל לאותן בצפון ולא בן עוף טעון לפון ולא מנחה לקמיצה טעונה לפון וא"ת מנחת חוטא חלוקה מן השאר [9] ולחטאת בהמה מקיש לה הוה לאיתוי אמתני' [7] דקתני התם לעיל הנמצות נקמצות בכל מקום בעזרה חוץ ממנחת חוטא ועוד [7] אפשר חטאת העוף הבאה בדלות תחת חטאת בהמה אינה טעונה לפון שהרי נעשית בקרן מערבית דרומית מנחה הבאה תחת חטאת העוף תטעון לפון ועוד קשה דבפרק איזהו מקומן (שם מט:) מוכח דחטאת [8] העוף טעונה לפון מעולה הוי היקש אם כן היכי אתיא מנחה והדר יליף מחטאת וכי דבר למד בהיקש מחוז ומלמד בהיקש ופירש שם בקונטרס דנראה לו דגרסינן מה חטאת פסולה שלא לשמה אף מנחה פסולה שלא לשמה וקשה לפירושו דולאי מעיקרא אמרי' לעיל בפ"ק דמכילתין (דף ד.) בשלמא מנחת חוטא חטאת קרייה רחמנא אלא מנחת קנאות כו' אבל במסקנא אמרינן אלא מנחת חוטא ומנחת קנאות דפסולות בשלא לשמן מגלן חטאת טעמא מאי דכתיב בה היא היא מי נמי כתיב בה היא וה"ר מייס גרים מה חטאת [9] טעונה יסוד דכתיב (ויקרא ה) והנשאר בדם ימלה אל יסוד המזבח אף מנחה טעונה הגשה כנגד היסוד לאפוקי קרן דרומית מזרחית דמוכח הכא דמדאיקרי חטאת נפקא לה"מ דשאר מנחות מגלן וכי תימא מדאיתקוש כל המנחות לחטאת ואשם בפ' לו אם להכן וילפינן משירי הדם שטעונין יסוד אם כן היכי אתיא מנחה והדר יליף מחטאת ואשם בפ' לו אם להכן וילפינן משירי הדם שטעונין יסוד אם כן מנחת חוטא [9] טעונה יסוד דכתיב בה היא הא דדבר הלמד בהיקש מיבעיא לן מי חוזר ומלמד בג"ש מי לא אלא גוויי מילתא בעלמא: **אבל הכא לפני ה' קרינא ביה.** תימה דבזבחים פרק קדשי קדשים (דף נח. ושם) וביומא בפרק טרף בקלפי (דף מה:) גבי גחלים של יום הכפורים משמע דלא מיקרי לפני ה' אלא במערב וכן גבי נר מערבי בפ' שתי הלחם (לקמן נח:) והכא גבי תנופה אמר לפני ה' במזרח וכן גבי דשחיטה כתיב (ויקרא א) לפני ה' ושרי בכל מקום בעזרה ויש לומר דשחיטה ותנופה לוג ואשם כתיב (שם יד) לפני ה' למעוטי בחוץ דתנופת

מה

[A] מרבה אני שאר מנחות. שהרי דומות לחלה: **שיש מהן כו' ויש מהן להכהנים.** שהיריס[1]). והריס באותה פרשה כתיב[2]) והריס הכהן מן המנחה וגו': **יכול בכלי ת"ל.** במקום אחר (ויקרא ו) והריס ממנו בקומצו ויליף הרמה הרמה לג"ש: **מתני' לוג ואשם למצורע[3]).** כתיב בהו (שם יד) והניף אותם: **והבכורים כדברי ר' אליעזר בן יעקב.** דשמעי' ליה בעלמא (סוכה דף מז:) לאמר בכורים טעונין תנופה: **ואימורי שלמי יחיד והזה ושוק.** כתיב בהו שוק התרומה והזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף תנופה וגו' (ויקרא י): **אחד שלמי צבור ואחד שלמי נשיא בישראל ולא באחרים.** מפרש בגמר' [ע"כ] [4]: **שתי הלחם וכבשי עצרת.** כתיב בהו[5]) והניף הכהן אותם על לחם הבכורים תנופה וגו'[6]). שנאמר במלואים (שמות כט) אשר הוף ואשר הורם ולעיל מייתי כתיב והנפת אותם תנופה כל הני תנופות לומר שמוליך ומביא ומעלה ומוריד. ל"א [6]) מהוקף והורם דמלואים יליפי לשאר תנופות: **במזרח.** כלומר אפי' במזרחו של מזבח יכול להניף וכ"ש במערבו דקרוב יותר להיכל: **התנופות קודמות להגשות.** תחילה מניף ואח"כ מגיש ובמנחת העומר ומנחת קנאות שיש בהן תנופה והגשה ומנין שהתנופה קודם דכתיב במנחת סוטה והניף את המנחה לפני ה' והדר והקריב אותה אל המזבח (במדבר ה): **מנחת העומר וקנאות.** כתיב בהו תנופה[6]) ועיל [ס:] יליפינן להו הגשה: **שלשה מינין.** שלמי יחיד ושלמי ציבור דהן כבשי עצרת ואשם מצורע טעונין בין שלשתן שלשה מצות [1]: **שתים.** מצות משלשה יש בכל מין ומין והשלישי אין בהם לאין בכל מין אלא שתים: **שלמי יחיד.** כתיב בהו סמיכה בויקרא [ג][3]) ותנופה שחוטין [כתיב בפ' לו][4]) בחזה ושוק שלהן [1] [5]: [**שלמי צבור.** טעונין תנופה חיים בפרשת אמור[6]) ושחוטין] דגמרי' להי[7]) משלמי יחיד אבל סמיכה לא כדמפרש בגמרא [סב:]: **אשם מצורע.** כתיב ביה תנופה חיים דכתיב והניף אותם בזאת תהיה תורת [ויקרא ה] וסמיכה גמרינן לכל קרבנות היחיד [7] בפרק שני מדות (לקמן נא.) אבל לא תנופה שחוט דלמפרש בגמר' [סב:]: **גמ' והניף אותם.** אלוג ואשם כתיב: **ה"ל והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן והניף.** דמשמע והניף אלוג לחודיה קאי: **יכול יניף.** שמיהו כאחד ויחזור ויניף כל אחד לעצמו לקיים מה שנאמר ואת לוג השמן והניף: **ת"ל תנופה.** לדרשא דהוי ליה למכתב והניף אותם: **לפני ה' במזרח.** כלומר אפילו במזרח קרינן ביה לפני ה': **אמרת.** בהקומץ רבה (לעיל יט.) גבי הגשה דמנחה לפני ה' דהייתו במערב: **ה"מ מנחה דאיקרי חטאת.** (ויקרא ו) קדש קדשים היא לחטאת: **וחטאת טעונה יסוד.** דכתיב בה (שם) ואת כל הדם ישפוך אל יסוד וגו': **וקרן מזרחית דרומית לא הוה ליה יסוד.** דלאמרינן במס' מדות (דף לה:) היסוד היה מהלך על פני כל הלפון ועל פני כל המערב אוכל בדרום אמה אחת דהייתו קרן מערבית דרומית דה"ל יסוד ובמזרח אמה אחת דהייתו לקרן לפונית מזרחית ונמצא שלא היה היסוד לכל רוח מזרחית אלא אמה אחת לצד קרן מזרחית לפונית ולרוח דרומית נמי אין יסוד אלא אמה אחת לצד מערבי ונמצא שאין יסוד לקרן מזרחית דרומית ומנחה לא סגי דלא מיקריב ליה בדרום דכתיב אל פני המזבח [ויקרא ו] בדרום כלאמר בהקומץ [רבה] (לעיל יט:) הלכך על כרחך בעינן מערבית דרומית מערב משום יסוד ודרום משום אל פני דהייתו דרום שבו הכבש:

[B] אשמו. פ"ד מהלכות מחוסרי כפרה ה"ב:

[C] ב מיי' פ"ד מהלכות ביכורים הלכה ח:

[D] ח מיי' פ"ט מהלכות מעילה הלכה טז:

[E] ט מיי' שם הלכה טז:

[F] ע ה מיי' פ"ח מהל' ממרים ומוספין הל' יא:

[G] עא ו מיי' פ"ט מהל' מעה"ק הל' ו ופ"ח מהל' ממרים ומוספין הלכה יא:

[H] עב ז מיי' פי"ב מהל' מעה"ק הלכה ו:

[I] עג ח מיי' שם פ"ט הלכה טז:

[J] עד ט מיי' פ"ז מהלכות ממרים ומוספין הלכה יב:

[K] עה י מיי' פ"ט מהלכות מעה"ק הלכה טז:

[L] עו כ מיי' פ"ב שם הלכה ח:

[M] עז ל מיי' פ"ג שם הלכה ו:

[N] עח מ מיי' פ"ט שם הלכה ו:

[O] עט נ מיי' פ"ח מהלכות ממרים ומוספין הלכה יא:

[P] פ ס מיי' פ"ג מהלכות מעשה הקרבן הלכה י:

[Q] פא ע מיי' פ"ד מהלכות מחוסרי כפרה הלכה כ:

[R] פב פ מיי' שם ופ"ח מהל' ממרים ומוספין הלכה יא

[S] עי' כ"מ:

[T] צ [מיי' פ"ג מהלכות בכורים הלכה יב]

תורה אור השלם

1. וְהָרִים מִמֶּנּוּ בְּקֹמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה רֵיחַ נִיחֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַיְיָ׃
ויקרא ו ח

2. וְקִדַּשְׁתָּ אֶת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֵת שוֹק הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הוּנַף וַאֲשֶׁר הוּרַם מֵאֵיל הַמִּלֻּאִים מֵאֲשֶׁר לְאַהֲרֹן וּמֵאֲשֶׁר לְבָנָיו׃
שמות כט כז

3. וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד וְהִקְרִיב אֹתוֹ לָאָשָׁם וְאֶת לֹג הַשָּׁמֶן וְהֵנִיף אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ׃
ויקרא יד יב

4. וְלָקַח הַכֹּהֵן הַשֵּׁנִי מִדָּמָהּ וְהִנִּיחוֹ לְפְנֵי מִזְבַּח יְיָ אֱלֹקָיִךְ׃
דברים כו ד

5. יָדָיו תְּבִיאֶינָה אֶת אִשֵּׁי יְיָ אֶת הַחֵלֶב עַל הַחָזֶה יְבִיאֻנוּ אֶת הַחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ׃
ויקרא ז ל

שיטה מקובצת

א) והגישה והא אפיקתיה מן כו' ותיבות האי מיבעי ליה לגופיה שטעונה הגשה נמחק: ב) מחיבות הא הרמה עד מתני' בס"א אינו: ג) וא' השלישית: ד) תיבות והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן נמחק: ה) הכהן הטנא מידך והניחו: ו) מצות סמיכה תנופה חיים תנופה שחוטין: ז) שלהן. בצו את אהרן שלמי צבור כתיב בהו תנופה חיים והניף אותם הכהן דהיינו חיים ותנופה שחוטין דגמרי': ח) טעונה יסוד. פרש"י דכתיב קודש קדשים היא כחטאת כו' [ולא נחירא] דאין זו סברא למילף מנחה משורים דחטאת דאינו עיקר לכך פירש הרב ר' חיים מנחה איקרי חטאת דכתיב במנחת חוטא חטאת היא מה חטאת טעונה יסוד חטאת העוף דכתיב והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח וסברא היא למילף מחטאת העוף שהרי מנחת חוטא הוא בדלי דלות במקום חטאת העוף ומהאי טעמא מיתרצא גירסא זו בזבחים. תוס' מהר"ש: ט) תיבת העוף נמחק: י) חטאת העוף: יא) במנחת חוטא:

מסורת הש"ס

[1]) סוכה לז:, ב) ל"ק, ג) [גר' רש"י לשאם ואת לג השמן], ד) [זבחים סב: לעיל יט: סוכה יד:]. ה) סוכה מז: מכות יח:, ו) קדושין לו: סוטה יט., ז) הריסים הס"ד. ל"ק, ח) [ויקרא כז], ט) ל"ל שלו מלורע, י) [ויקרא כב], כ) וגו' הס"ד. ל"ק, ל) [מנחת העומר ויקרא כב. מנחת קנאות במדבר ה:], מ) [ויקרא ז], נ) שלהן הס"ד אח"כ ד"ה זבחי שלמי צבור כתיב בהו תנופה חיים והניף הכהן אותם ושוק שלהן דגמרינן לה. ל"ק, ס) [שם כב], ע) [לקמן סב.], פ) דהא תנופת העוף לא טעונה לפון. ל"ק, צ) מנחות ולמעוטא כו' לאימוי במתני'. ל"ק, ק) [בכ"י שם: ליה לאימתני'], ר) [שם: ועוד היכן],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שתי הלחם וכו' ל"ל ילפינן מהוקף והורם ומ"מלואים: (ב) ד"ה שלמי יחיד וכו' בויקרא הס"ד ואח"כ מ"ה ותנופה וכ"ג זה פירש"י על שלמי ציבור וק"ל:

מוסף רש"י

שתי הלחם ושני כבשי עצרת כיצד הוא עושה. אותם שהוא צריך להניפם יחד חייס כדמתיא (ויקרא כג) והניף הכהן אותם על לחם וגו' על שני כבשים וגו' הכבשים חייס ומניח שתי הלחם על שני הכבשים כלומרש על לחם הבכורים מנופה על שני כבשים, ואע"ג דריש קרא משמע אותם על לחם ילפינן לה בגמרות מנחם המלואים דלחם למעלה הוניף. הייט מוליך ומביא הורם. מעלה, ואין עליה בלא הורמה והאי קרא לאו בכבשי עצרת כתיב אלא במלואים ומיהו כל מנופות ילפינן מינה (סוכה לז:). **לפני ד'.** הקרב אותה בני אהרן לפני ד' הייט שמגיעה למזבח (זבחים סג:). **יכול במערב.** בקיר מערבי של מזבח דהייט לפני ד' כנגד פתח היכל דהיכל במערב (לעיל יט:). **וכתיב התם ידיו תביאנה.** בבעלים דשלמים כתיב בני תנופה דכתיב בפיסיה להניף אותו תנופה וגו' (סוכה מז:).

רבינו גרשום

והרים. הכהן מן המנחה את אזכרתה יכול בכלי ת"ל בצו את אהרן והרים ממנו בקומצו אף כאן בקומצו: והניף אותם תנופה לכבש האשם ולוג השמן יכול הואיל וכתיב אותו וכתיב אותם שניף בתחלה זה בפני עצמו וזה בפני עצמו וחחזר וניף שניהן כאחת ת"ל תנופה ולא תנופות: והאמרת לפני ה' במערב כדאמרן בהקומץ והקריב אותה בני אהרן לפני ה' במערב: דאיקרי חטאת. דכתיב קדש קדשים היא כחטאת וכאשם: וקרן מזרחית דרומית לא היה לו יסוד כדתניא היסוד היה הולך על פני כל הצפון כולו ועל פני כל המערב כולו ואוכל בדרום אמה ובמזרח אמה ומשום הכי מגישה בקרן מערבית דרומית דהוה ליה יסוד אלא הכא לפני ה' קרינא ביה והיינו נמי מזרח ועוד במקום שרשאין בעלים לבוא ולהניף דהיינו במזרח:

דתנופת אשם מחייס אבל לפני ה' דהכן למה לי מ"ל לאו משום דבעינן במערב ומיהו קשה דמשמע הכא גבי הגשה דאי לא בעי יסוד הוה מכשרינא קרן דרומית מזרחית להגשה אע"ג דכמיב לפני ה' והגשה במזבח היא ולא אילטריך למעוטי בחוץ מ"מ לא אתא אלא לאגרוסיה מערב ועוד קשה דהכן דהגשה גופה משמע בהקומץ רבה (לעיל יט:) דבעינן לפני ה' ממש דקאמר רבי אלעזר יכול יגישנה במערבה של קרן או בדרומה של קרן ומסיק כשאתה אומר לפני ה' במערב ביטלת אל פני המזבח וכשאתה אומר אל פני המזבח בדרום קיימת לפני ה' במערב כדמפרש דקסבר כוליה מזבח בלפון קאי אלמא דאי לאו הכי לא הוה קיימא ביה לפני ה': **כהן** מניח ידו תחת ידי הבעלים ומניף. לאו דווקא קאמר תחת יד הבעלים ממש דא"כ הוא לה יד הבעלים חליצה בין הכלי ובין יד הכהן ובסוף שתי מדות (לקמן לד.) מסקינן גבי [1] בעלי חבורין ליפו כולהו בהדי הדדי קא הוא חליצה אלא הבעלים אוחזין באוגבי הכלי והכהן בשוליו אלמלא באוגבי הכלי ואינו מחת יד הבעלים ואכי תנן בהדיא בשאלי מס' בכורים (מ"ו) הגיע לגרמי אוכל אבי מוריד הסל מעל כתיפו ואוחז בשפתותיו והכהן מניח ידו מחתיו ומניפו [2] ובקונטרס פי' לקמן בפרק שתי מדות (דף לב.) דתנופת הכהן לא אליבא דן אם יש בה חליצה דעיקר תנופה בבעלים [3] היא וקשה דמנא ליה הא יד] הא תרוייהו כתיבן ובירושלמי [4] משמע קצת דהוי [5] [מתת ידיו] ממש דגרסי' גבי תנופת מנחת סוטה וכהן מניח ידו כו' ואין הדבר כעור מביא מפה ואינו חוזר מביא כהן זקן ואפילו תימא ילד אין ילד הרע מצוי לאותה שעה ומיהו מצינו למימר דאע"פ שזה למטה וזה למעלה פעמים נוגעין ידיו בידה על ידי שמתיחד בתנופה [6]: **מצינו** שחילק הכתוב בין קרבן ישראל לקרבן עובדי כוכבים לקרבן נשים בסמיכה. פי' בקונטר' דתניא בת"כ בריש בני ישראל וסמך בני ישראל סומכין ולא העובדי כוכבים סומכין בני ישראל סומכות ולא בנות ישראל סומכות ולקמן בסוף שתי מדות (ג"ז סס) אמרינן נמי בני ישראל סומכין ואין העובדי כוכבים סומכין ות"ת ומיפוק לי מדדרש' בסוף שתי מדות (גז"ס) קרבנו ולא קרבן עובד כוכבים וי"ל דאילטריך קרבנו דלא תימא שיסמוך ישראל בשבילו [7] כגון שמניח נסכים בשבילו וא"ת מקרבנו ולא קרבן חבירו נפקא ליה לומר דהוה אמינא כיון דאינו יכול לסמוך יסמוך אחר בשבילו ולא דמי לקרבן חבירו דבר סמיכה הוא וכי תימא אשם נמי ליבעי מיעוט שלא יסמוך אחר בשבילה שמא יש מיעוט אי נמי כיון דגלי בעובדי כוכבים הוא הדין באשם וא"ת וא"ל קרא למעוטי תמים ידו ולא יד שלומו מיפוק לי מקרבנו ולא קרבן חבירו וי"ל דאילטריך תרי קראי דלא תימא כי שויא שליח עדיף דשלומו של אדם כמותו: **יכול** נחלוק **בתנופה.** שלא יהא קרבן עובדי כוכבים וקרבן נשים טעון תנופה [8] (בישראל) לא מה לי חלק בסמיכה כו'. כלומר לא נחלוק כדמסיק דיש טעם בסמיכה [9] שיהא בבעלים והכתוב מיעט עובדי כוכבים ונשים אבל תנופה עובדי כוכבים ונשים מיעט ולא כהנים ויש ספרים שכתוב בהן מת"ל בני ישראל בני ישראל מניפין ואין העובדי כוכבים מניפין ואין הנשים מניפות ובדוב ספרים לא מסיים בהו ואין העובדי כוכבים מניפין ועוד קשה דלקמן (דף סב:) דתניא והאשה כהן מניף על ידה ה"ל למיתני והאשה והעובד כוכבים כהן מניף על ידיהם ועוד מתני' דתנן ז' אנשים וז' נשים ה"ל למתני ז' אנשים וז' נשים וז' עובדי כוכבים: [10] **בישראל אבל לא באחרים.** מפ' רב יהודה דהכי קאמר אחד אנשים ואחד עובדי כוכבים קרבנן טעון תנופה ותנופה עצמה בישראל אבל לא בידי עובדי כוכבים ובקונטר' כתוב גירסא אחרת כמו שגירסינו בת"כ אמר רבי יוסי מלינו שלא חלק הכתוב בין קרבן עובדי כוכבים לקרבן נשים לסמיכה יכול לא נחלוק בתנופה [11] מה לי חלוק בסמיכה שאין סמיכה אלא בבעלים לא נחלוק בתנופה שהתנופה בכהנים וכיון שיש תנופה שלא בבעלים יש לנו לחלוק ולהוציא קרבן עובדי כוכבים לגמרי מדין תנופה שאין חזה ושוק שלהן חלוק משאר הבשר שהכל לכהנים אבל קרבן נשים שחזה ושוק לכהנים והאשה לבעלים יהא קרבנן טעון תנופה בכהנים ומה מ"ל בני ישראל מניפין ואין הנשים מניפות ולשון זה מיותר שבכמה מקומות בשמועה זו יש להבין שקרבן עובדי כוכבים אין טעון תנופה כלל כך הגי' בקונטרס וקשה דאע"פ שאין חזה ושוק חלוק משאר הבשר יהו כזבחי שלמי צבור דתנופתן כמו שהן לרבי דלקמן [12] ועוד דתני' דכל שלמי העובד כוכבים כהנים משום דערל אסור בקדשים דאתמר בפ' הערל (יבמות עד.) מ"מ אי בעי יהיב ליה לישראל דשאר הבשר שרי לישראל בר מחזה ושוק דאסור ומה נפשך חזה ושוק שלהן חלוק משאר הבשר שזה מותר לזרים וזה אסור לזרים וגירסא ראשונה יש לישב קצת דלא בעי למיתני במתניתין אחד אנשים ואחד נשים ואחד עובדי כוכבים וכן בברייתא דלקמן לא בעי למיתני והאשה והעובד כוכבים משום דלמאן דאמר לקמן (דף עג:) שלמי העובד כוכבים עולות לא שייך עובד כוכבים בתנופה כלל דעולה לא בעיא תנופה אפילו בישראל ואי דייסיב ליה לישראל כדמפיא התם עובד כוכבים שהתנדב להביא שלמים נתנן לישראל אוכלן ישראל ומפ' דהכי קאמר על מנת שיתכפר בהן ישראל אוכלן ישראל מסתברא דכי האי גוונא בעי תנופה דדינן כקרבן ישראל ומיהו ריש"א דמתני' ודאי לאו כמאן דאמר שלמי העובד כוכבים עולות דקתני הגשה ולא תנופה [13] מנחת העובדי כוכבים משמע דנקמלת שהיריה לכהנים מדבעי' הגשה ולמאן דאמר שלמי העובד כוכבים [14] אין מתנדב עובד כוכבים אלא עולות במנחות נמי אין מתנדב אלא מנחת נסכים דכוליה כליל ובמנחת נסכים תנן ולא תנופה ולא הגשה ואע"פ דהא דממעטינן מהגשה הוי טעמא משום דאינה בה בגבל עצמה אלא עם הזבח כדאמר ר' שמעון כיון דהתנדב מנחת נסכים הוי דינה כבאה עם הזבח תדע מדלא תניא לה גבי הגשה: **אין לי אלא בני ישראל** גרים ועבדים משוחררים מנין תלמוד לומר המקריב.

אמרי' דבר אל בני ישראל אשה כי תזריע אין לי אלא בני ישראל גיורת ושפחה משוחררת מנין ת"ל אשה ואית דלא גרסי משוחררת ושם פירשתי ומיהא דבפרק בנות כותים (נדה לד.) דרש' בני ישראל מטמאין בזיבה ואין העובדי כוכבים מטמאין אבל גרים ומשוחררין לא ממעטינן וכן גבי גוזב נפש בפ' המנקין (סנהדרין פו.) לא ממעטינן מבני ישראל גרים ומשוחררין וכן בפ"ק דערכין (ד' ה:) דרש' בני ישראל מעריכין ואין העובדי כוכבים מעריכין ולא ממעטינן לא גרים ולא עבדים אע"פ שאינם משוחררין ושמא בכל הגך יש שום ריבוי דמרבי גרים ומשוחררין [15]:

במילואים

מה כאן כהן אף להלן כהן ומה להלן בעלים אף כאן בעלים הא כיצד [8]כהן מניח ידו תחת ידי בעלים ומניף ולימא נמי כדברי ר' יהודה [9]דתניא רבי יהודה אומר [10] [1]והנחתו זו תנופה אתה אומר זו תנופה או אינו אלא הנחה כשהוא אומר והניחו הרי הנחה אמור הא מה אני מקיים והנחתו זו תנופה אמר רבא הואיל ופתח בו הכתוב תחלה רב נחמן בר יצחק אמר הואיל ורב גבריה: ואימורי שלמי יחיד וחזה ושוק שלהן אחד האנשים ואחד הנשים בישראל אבל לא באחרים: מאי קאמר אמר רב יהודה הכי קאמר אחד אנשים ואחד נשים קרבנן טעון תנופה [2]ותנופה עצמה בישראל אבל לא בידי נשים [3] תנו רבנן בני ישראל מניפין ואין העובדי כוכבים מניפין בני ישראל מניפין ואין הנשים מניפות א"ר יוסי מצינו שחלק הכתוב בין קרבן ישראל לקרבן עובדי כוכבים [4] לקרבן נשים בסמיכה יכול נחלוק בתנופה לא מה לי חלק בסמיכה שהסמיכה בבעלים נחלוק בתנופה שהתנופה בכהנים [5] [6][א"כ מה] תלמוד לומר בני ישראל בני ישראל מניפין ואין העובדי כוכבים מניפין בני ישראל מניפין ואין הנשים מניפות תניא אידך בני ישראל אין לי אלא בני ישראל גרים ועבדים משוחררין מנין תלמוד לומר המקריב או אינו [7] אלא זה כהן המקריב כשהוא אומר [2]ידיו תביאנה הרי בעלים אמור [1] הא כיצד כהן מניח ידיו תחת ידי הבעלים ומניף כיצד

[1] [מי"י פ"ג מהלכות בכורים הלכה יב]:

[2] ב מיי' פ"ט מהל' מעה"ק הלכה מח:

שיטה מקובצת

[1] והנחתו זו תנופה. תימה והרי והנחתו בסוף הפרשה הוא דכתיב ובמס' בכורים משמע שהתנופה היתה באמצע הקריאה כמו [שאמר] (שכתבתי לעיל) הגיע לארמי אובד אבי כו' ונראה לומר דוהנחתו מגלה לנו דהא דכתיב לעיל והניחו ר"ל תנופה כמו ולא נחם אלהים: [2] ת"ר בני ישראל מניפין. גירסת רש"י ופירושה כאשר כתוב בספרים ולא נהירא דלפי זה עובדי כוכבים ונשים שוין ובשניהן הכהנים מניפין על ידם ושקשה דתניא לקמן האשה הכהן מניף על ידה ולא קתני העובדי כוכבים הכהנים מניפין על ידם לפיכך נראה הגירסא הכתובה בספרים אם מצינו שלא חילק הכתוב בין קרבן עובדי כוכבים לקרבן נשים בסמיכה לא נחלוק בין קרבן עובדי כוכבים לנשים בתנופה מה לי לא חלק בסמיכה שאין לסמיכה אלא בבעלים לא נחלוק בתנופה בין קרבן עובדי כוכבים לקרבן נשים שהרי התנופה בכהן בתמיה ומה ת"ל בני ישראל ולפי גירסא זו אין תנופה בקרבן עובדי כוכבים כלל אבל בקרבן נשים הכהנים מניפין על ידם. וטעם יש בדבר דלא מבעיא למ"ד שלמי עובדי כוכבים עולות דפשיטא דאין בהן תנופה אלא אפי' למ"ד שלמי עובדי כוכבים שלמים נינהו אפ"ה אין תנופה בקרבנותיהן ולא דמי לקרבן נשים שהרי הן אוכלות הבשר אבל קרבן עובדי כוכבים אין העובדי כוכבים אוכלין את הבשר לפיכך אין להם דין בעלים: [3] עובדי כוכבים וקרבן: [4] בכהנים א"כ מה: [5] או אינו המקריב אלא כהן תיבת זה נמחק: [6] הא כיצד. פ"ה דשני המקראות מכחישים זו את זו כו' ולא נהירא דאדרבה בתר דאשכחנא בעלים יש לנו לומר המקריב לרבות גרים כו' ואומר הר"מ דה"פ הא כיצד דבעלים שמעינן מהאי קרא וכהן מיד יד כדדריש לעיל וא"ל האיך יתקיימו שניהם כו'. תר"ח: [7] בבכורים כהן אף השלמים הכהן מניף הס"ד ומה"ד ומה להלן בעלים דכתיב המקריב זבח השלמים ידיו תביאנה וגו' להניף אף כאן בבכורים בעלים: [8] יליף טעמיה: [9] אחד אנשים ואחד נשים: [10] מלשמוך לפי שאינן יכולות לבא בעזרה עובדי כוכבים דכתיב כל בן נכר ערל לב לא יבא אל מקדשי וגו' אשה לאו אורחא ארגא: [11] סמיכה: [12] כהן. ובת"כ אינה שנויה בלשון הזה אלא בלשון אחר: [13] היא ובדידהו דוקא איכא קפידא ושקה דכיון דתנופה דכהן מפקינן לה מקרא מסתמא גם כן איכא קפידא דהציצה כמו בבעלים תוס' אחרות: [14] הא דהא תנופה דתרוייהו כתיבן ולמה נחלק ביניהן: [15] ובירושלמי דמסכת סוטה:

תורה אור השלם

1. וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִּי יְיָ וְהִנַּחְתּוֹ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ: דברים כו י
2. יָדֶיו תְּבִיאֶינָה אֶת אִשֵּׁי יְיָ אֶת הַחֵלֶב עַל הַחֲזֶה יְבִיאֻנוּ אֶת הַחֵזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ: ויקרא ז ל

מוסף רש"י

מה כאן. בבכורים כהן דכתיב ולקח הכהן (סוכה מז:). ומה להלן בעלים. דהכהן בבעלים משמעי דכתיב יביא אם קרבנו לד' מזבח שלמיו ומסיך ליה ידיו מביאתה (מכות יח:). תחת ידי בעלים. בעלים אוחזים בשפת הטנא וכהן מניח ידיו מתת שוליו וכן מפרש במסכת בכורים (סוכה מז:). והנחתו זו תנופה. דבכולם הפרשה נאמר ולקח הכהן הטנא מידך ושיתו לפני ד' וגו', ובספרים נאמר ומתמתו מכלל שאחז ונעלו ולמה נעלו לתנופה (שם) קבי ביה ומתמתו לשון זלא נתם אלקים (שמות יג) שהוא מנתה אותו לאחרכ ודחוק ומעלה ומוריד (מכות יח:). והנחתו הרי הנחה אמור. שמגיד לך שמלוה לאיתו לפני המזבח ואח"כ יטלנו הכהנים ויאכלוהו (סוכה מז:).

רבינו גרשום

הואיל ופתח בו הכתוב תחלה הואיל ור' אליעזר מפיק לתנופה מוהנחתו דכתיב ברישא דקרא חביבא ליה לר' דסידר מתני' והבכורים כדברי ר' אליעזר: ורב גבריה כדאמרינן משנת ר"א קב ונקי: ותנופה עצמה ישראל מניפה אבל לא נשים (אלא שלהן) ישראל אבל לא באחרים. לפי שמצינו שחלק הכתוב בין קרבן ישראל לקרבן עובדי כוכבים לקרבן נשים בסמיכה בפרק שתי מדות של יבש: מה לי חלק בסמיכה שאין טענה סמיכה שהסמיכה בבעלים ועובדי כוכבים ונשים אין נכנסין לעזרה אבל תנופה בכהנים הלכך קרבנן טעון תנופה ומה ת"ל בני ישראל מניפין בקרבנן עם הכהנים ואין העובדי כוכבים מניפין בקרבנן אלא כהנים

[1] סוכה מז: מכות יח:.

[2] כ"ק, ד) ל"ק, ד) [ויקרא ל פרפה נן], ה) [ויקרא נן], ו) בעלים חבריה. ל"ק, ז) לא רש"ק ול"ק [ואתמא שם כרש"י כמ"ל]. ח) ל"ק, ט) [נ"ע תוס' סוכה מז: ד"ה הכיכורים], י) כיון. ל"ק ול"ש כמו, כ) ל"ל דמשלא, ל) ל"ל שהיה, מ) עובדי כוכבים ביגרלא אבל לא בחמרים ועוד דר"י ה"ל לפרש דה"ק כל ל"ל וחל"ל. ל"ק, נ) ל"ל קתני ולא ביקי לא מלוק, ס) כמ"ל מה לי לא מלוק. ל"ק, ע) גי' ל"ק ועוד אע"ג דתני כו', פ) במנחת. ל"ק, צ) בס"ד: העובד כוכבים עולות, ק) [נ"ע תוס' סוכה מח: ד"ה לרבות ותוס' מנהדרין פו. ד"ה בנין].

[3] [מי"ל פ"ג מהל' בכורים הלכה ט]:

[4] [מי"ל פ"ג מהל' בכורים הלכה יב]:

[5] [מי"ל פ"ג מהל' בכורים הלכה ט]:

[6] [מי"ל פ"ג מהל' בכורים הלכה ט]:

[7] [מי"ל פ"ג מהל' בכורים הלכה ט]:

[8] [מי"ל פ"ג מהל' בכורים הלכה ט]:

[9] [מי"ל פ"ג מהל' בכורים הלכה ט]:

[10] [מי"ל פ"ג מהל' בכורים הלכה ט]:

[11] [מי"ל פ"ג מהל' בכורים הלכה ט]:

[12] [מי"ל פ"ג מהל' בכורים הלכה ט]:

[13] [מי"ל פ"ג מהל' בכורים הלכה ט]:

[14] [מי"ל פ"ג מהל' בכורים הלכה ט]:

[15] [מי"ל פ"ג מהל' בכורים הלכה ט]:

ד) **הא כילד.** יתקיימו המקריב דהיינו כהן וידיו תביאנה דהיינו בעליס: **היכא.** אשכחן לחם ז] דלחם למעלה: **במילואים.** דכתיב (ויקרא ח) ומסל המצות אשר לפני ה' וגו' עד ויסר על החלבים ועל שוק הימין: **מאי טעמא.** אמרינן דמניח חזה ושוק על אימורין: **הוא דמייתי ליה כהן מביא המטבחיים ורמי ליה.** (א) ח] החלב על החזה וכי הדר רמי ליה ביד המניף אישתכח מה שהיה למעלה היה עכשיו למטה: **הוא** ב] **היינו דיהיב ליה.** כהן המניף לכהן המקטיר ואישתכח דאימורין שהיו למטה הוו השתא למעלה: **והא קמ"ל.** הרי שלשה קראי דבעינן ג' כהנים דבלאו שלשה לא משכחת דליתהפכי כולי האי: **נישקקל הכתוב.** הושוו שני דיינין בפסוק זה דתרתי שמעינן מיניה ולא ידעינן בתר הי מייתיה ניחיל: **להוציא שבעה.** שהשבעה כבשים של עולה הבאין על הלחם נחוצת היום לעצרת כדכתיב (ויקרא כג) והקרבתם על הלחם וגו' אין טעונין תנופה עם הלחם: **בין ירכותיהן.** שמשיב הכבשים על מתניהם על ידו ונותן הלחם על ירך ג) התחתון לחם על הכבשים על ירך התחתון וכבשים על הלחם ירך העליון מוטל על הלחם ובעודן חיין קמייתי: **אין עושין כן. לחם לחם בין** ד] **ירכים: על בסמוך. שיתן הבזיכין של לבונה אצל הסדרים: כשהוא אומר על הארון אף הפרוכת.** דליכא למימר על ממש דהא פרוכת מחיצה היא להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים: **הוי יא] על בסמוך.** שהיה אצל הארון הכא נמי על שני הכבשים על בסמוך: **מוליך ומביא.** לעפון ודרום ומזרח ומערב כדי לעצור רוחות רעות הבאות מארבעה רוחות: **מעלה ומוריד לעצור טלליס רעיס.** הבאין מלמעלה למטה: **שירי מצוה היא.** דלא מעכבא כפרה ולא עיקר מצוה יב] כדאמרינן בפרק שתי מדות (לקמן דף לג:) שאם עשה לתנופה שירי מצוה מעלה עליו ו) הכתוב יג] ז)(לענין מצוה מן המובחר) כאילו לא כיפר וכיפר: **וכן** יד] **לנולב.** בעינן מוליך ומביא: טו] **לאגרויי.** שטוח: **טעונין תנופה** ט) **שחוטין.** דבחיין לא אינצריך ליה למיתני [דבגופיה כתיב]: **כמוס שבן.** (כ) שלמיס: דון

במילואים. דכתיב ומסל המצות אשר לפני ה' לקח מז] מצה אחת וגו' עד ויסר (אמ) [על] החלבים (על החזות) ועל שוק הימין וא"ת הא כתיב בתריה ויתן הכל על כפי אהרן ועל כפי בניו ויניף וגו' ואז נהפך הלחם למטה כי הני דבסמוך ט): **כדי לעצור רוחות רעות.** שמא לא בכל תנופות עושין כן אלא דווקא בתנופה של שתי הלחם דעצרת וכן לולב משום דאמרינן בפרק קמא דראש השנה (דף טז.) דגזר דין נחתם בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן בחג על המים י) ולבד מן הטיעוטא שבלולב יש בו הולכה והובאה ובערות פירא בערב נע ליך לנענע בהולכה והובאה והביא לאיה מהירושלמי תני ליך לנענע שלש פעמים על כל דבר ודבר יא] בעי רבי זירא הכן חד והכן חד או דלמא הכן והכן חד פי' כבר אמרנו ליך טיעוטא שלש פעמים בעי רבי זירא ההולכה מיתחב פעם אחת והובאה פעם אחת או דלמא הולכה והובאה פעם אחת נתחבת ולריך להולין ולהביא ג' פעמים תמן תניין בגדה פ"ט (דף סג.) בעיין ז' סממנים מעבירים על הכתם ולריך לנסכם שלש פעמים על כל אחד רבי זירא בעי הכן חד והכן חד או הכן והכן חד ולא איפשיט וכיון דלא איפשיט עבדינן לחומרא שלש פעמים בכל אחד ואחד עד כאן לשונו והביא בעיא דהתם איתא נמי בהש"ס שלנו בגדה בפ' האשה (דף סג.) דבעי רבי ירמיה אמטויי ואיתויי חד או דלמא אמטויי חד ואיתויי חד וכיוצא בה לקמן בפ' וגלו מנחות (דף עו.) גבי שלש מאות שיפה וחמש מאות בעיטה דבעי ר' ירמיה אמטויי ואיתויי חד או דלמא אמטויי ואיתויי תרי:

כיצד [8]עושה מניח אימורין על פיסת היד וחזה ושוק עליהן ובכל מקום שיש לחם הלחם מלמעלה [9] היכא אמר רב פפא במלואים מאי טעמא אילימא משום דכתיב [1]שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף תנופה והכתיב [2]את החלב על החזה יביאנו אמר אביי ההוא דמייתי ליה כהן מבית המטבחיים ורמי ליה והכתיב [3]וישימו את החלבים על החזות ההוא דיהיב ליה לכהן אחרינא ואזיל ומקטר ליה והא קמ"ל דבעינן שלשה כהנים משום דכתיב [4]ברוב עם הדרת מלך: ושתי הלחם ושני כבשי עצרת [וכו']: ת"ר [5]והניף הכהן אותם על לחם הביכורים יכול יניח כבשים על גבי הלחם תלמוד לומר על שני כבשים [6] אי על שני כבשים יכול לחם על גבי כבשים תלמוד לומר על לחם הביכורים נישתקל הכתוב ואיני יודע אם לחם על גבי כבשים ואם כבשים על גבי לחם מה מצינו בכל מקום לחם למעלה אף כאן לחם למעלה היכא אמר רב פפא במילואים רבי יוסי בן המשולם אומר כבשים למעלה ומה אני מקיים על שני כבשים להוציא שבעה חנינא בן חכינאי אומר מניח שתי הלחם בין ירכותיהן של כבשים ומניף ונמצא מקיים שני מקראות הללו לחם על גבי כבשים וכבשים על גבי הלחם אמר רבי לפני מלך בשר ודם אין עושין כן [7]אלא מניח זה בצד זה ומניף והא בעינן על א"ל רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא [8]רבי לטעמיה דאמר על בסמוך דתניא [9]ונתת על המערכת לבונה זכה רבי אומר [10]על בסמוך אתה אומר על בסמוך או אינו אלא על ממש כשהוא אומר [7]וסכות על הארון את הפרוכת הוי אומר על בסמוך: מוליך ומביא מעלה ומוריד [וכו']: אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן [11]מוליך ומביא למי שהרוחות שלו מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו במערבא מתנו הכי אמר רב חמא בר עוקבא אמר רבי יוסי בר רבי חנינא מוליך ומביא כדי לעצור רוחות רעות מעלה ומוריד כדי לעצור טללים רעים אמר רבי יוסי בר רב אבין זאת אומרת שירי מצוה מעכבים את הפורענות דהא תנופה שירי מצוה היא ועוצרת רוחות רעות וטללים רעים אמר רבה וכן לולב רב אחא בר יעקב ממטי ליה ומייתי ליה ומחוי הכי ואמר גירא בעינא דשטנא ולאו מילתא היא משום דאתי לאתגרויי ביה ת"ר זבחי שלמי צבור טעונין תנופה [12] לאחר שחיטה ותנופתן כמות שהן דברי רבי וחכמים אומרים [13]בחזה ושוק במאי קא מיפלגי אמר ליה רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא [14]בדון מינה ומינה בדון מינה ואוקי באתרה קא מיפלגי רבנן סברי דון מינה ומינה מה זבחי שלמי יחיד טעונין תנופה [15] לאחר שחיטה אף זבחי שלמי צבור טעונין תנופה לאחר שחיטה ומינה מה התם בחזה ושוק אף הכא נמי בחזה ושוק ורבי סבר דון מינה ואוקי באתרה מה זבחי שלמי יחיד טעונין תנופה [16] לאחר שחיטה אף זבחי שלמי צבור טעונין תנופה לאחר שחיטה ואוקי באתרה התם הוא דחזה ושוק אבל הכא כמות שהן כמות שהן בחיים

רב

פד א מיי' פ"ט מהל' מעה"ק הלכה ח:
פה ב מיי' פ"א מהל' ממרים ומופסין הלכה יח:
ג [מיי' פ"ה סה סמ"ע]:

רבינו גרשום

היכא. הוא לחם: אמר רב פפא במילואים והוה למעלה דכתיב ומסל המצות אשר לפני ה' לקח חלת מצה אחת וחלת לחם שמן וישם על החלבים ועל שוק הימין: בז"ט. קאמר מניח אימורין על פיסת היד וחזה ושוק עליהן: איילימא וכו' אמר אביי ההוא דכתיב המטבחים על החזה ההוא כי מייתי ליה כהן מבית המטבחיים ויהיב לאידך כהן המניף בידיה נמצא ביד המקבל החלב למטה והחזה למעלה כדאמרן: ההוא דיהיב ליה. מניף בתר דהניף להכן אחרינא ביד המקטיר ונמצא החלב למעלה: על שני כבשים להוציא שבעת כבשים שלא יהא מניפו עם הלחם: מניח שתי הלחם בין שתי ירכות הכבשים וישכיבן על צלעותיהן על ידו ומניח שם הלחם בין שתי הירכות ונמצא לחם על גבי ירך האחת והיא על הלחם והנפה זו כשהן חיין: אמר ר' לפני מלך ב"ר אין עושין דבר מגונה כזה אלא מניח זה בצד זה הלחם אצל הכבשים ומניף: וסכות על הארון את הפרוכת והיא אינה על הארון. ממש אלא חלויה לפניה כמחיצה דכתיב והבדילה הפרוכת אלא ש"מ על בסמוך: ואשר הורם היינו מוליך כלומר שמפרישן ממנו: מעכבין את הפורענות. שעוצר רוחות רעות: שירי מצוה היינו שאם לא עשה תנופה אינה מעכבת שהרם הוא שמכפר ולא תנופה ולהכי קרי לה שירי מצוה: ממטי ליה. ללולב גירא בעיני דשיטנא כלומר שענצרו: זבחי שלמי

שיטה מקובצת

א) היכא אמר רב פפא במילואים. והא דאמר בכל מקום משום דכמו כן יש לחם למעלה בתודה ובאיל נזיר ואית בהו קרא והא דמייתי מילואים משום דכתיב בההיא [וילפינן מינייהו] אכולהו. תו"ח. עיין ברש"י (דף פא ע"א): ב) תיבות אי על שני כבשים נמחק: ג) על בסמוך. עיין תוס' (דף עח ע"ב): ד) תיבות לאחר שחיטה נמחק: ה) טעונין תנופה אף זבחי כו' טעונין תנופה ומינה: ו) טעונין תנופה אף זבחי כו' טעונין תנופה ואוקי באתרה ותיבות התם הוא דחזה ושוק נמחק וס"א מה התם כמות שהן אף הכא כמות שהן: ז) לחם ולחם: ח) ורמי ליה במנא דחלב: ט) תיבת היינו נמחק: י) בין הירכים: יא) הוי אומר על בסמוך שהי' תלויה

לנעופה לכפר וכי תנופה מכפרת והכא אין לכפרה אלא כדם, אלא שאם עשאה לתנופה שירי מצוה אם שהיה עליו עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו לא עשה מן המובחר וכיפר, כלומר אעפ"כ כיפר שאין צריך לכהנים קרבן אחר וכן לולב. מוליך ומביא מעלה ומוריד ממטי ליה. מוליך ומייתי. מביא גירא בעינא דשטנא. הכי זה לחן בעינו של שטן שרואה בעינו שאין בו כח לנתק מעליו של מצות ולאו מילתא היא. אין נכון לומר כן לאתגרויי. שיתגרה בו שטן שהוא יצר הרע וישיאנו לעבור ויעמוד עלינו על הדבר

(סוכה לז: לח.). דון מינה ומינה. כי מצינו מילתא ממילתא בג"ש מצינו לה כולה מילתא מינה דון מינה ואוקי באתרא. למאי דצריכי נמצינו מוקמינן באתרא (ביבמות עח:). כל דבר שאתה למד מחבירו בג"ש או בהיקש הוי למוד ממנו בכל דבריו דון מינה ואוקי באתרה. מה שהדבר צריך ללמוד מחבירו שאין יכול ללמוד מנופו יכול מחבירו, ולשאר דברים שאתה יכול ללמוד מנופו העמידהו על מקומו (זבחים צא:). פרשה שלמדה דבר מחבירתה בגזירה שוה, אם תעמיד אותו דבר בזו כתורת מה שהיה עומד במקום שלמדתו משם, דהואיל ולמדתו ממנו על כרחך ממנו מחזור ותלמדנו לכל משפטיו, או דון מינה ואוקי באתרה, כלומר לאחר שלמדתו משם והבאתו לכאן העמידהו כאן בתורת שאר דברים המפורשים כאן (שבועות לא.).

תורה אור השלם

1. שוק הַתְּרוּמָה וְחֲזֵה הַתְּנוּפָה עַל אִשֵּׁי הַחֲלָבִים יָבִיאוּ לְהָנִיף תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ וְהָיָה לְךָ וּלְבָנֶיךָ אִתְּךָ לְחֹק עוֹלָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְיָ:
ויקרא י טו
2. יָדָיו תָּבִיאֶינָה אֶת אִשֵּׁי יְיָ אֶת הַחֵלֶב עַל הַחָזֶה יְבִיאֻנוּ אֶת הַחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ:
ויקרא ז ל
3. וְיָשִׂימוּ אֶת הַחֲלָבִים עַל הַחֲזֹות וַיַּקְטֵר הַחֲלָבִים הַמִּזְבֵּחָה: ויקרא ט כ
4. בְּרֹב עַם הֲדַרַת מֶלֶךְ וּבְאֶפֶס לְאֹם מְחִתַּת רָזוֹן:
משלי יד כח
5. וְהֵנִיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבִּכּוּרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי יְיָ עַל שְׁנֵי כְּבָשִׂים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לַיְיָ לַכֹּהֵן:
ויקרא כג כ
6. וְנָתַתָּ עַל הַמַּעֲרֶכֶת לְבֹנָה זַכָּה וְהָיְתָה לַלֶּחֶם לְאַזְכָּרָה אִשֶּׁה לַיְיָ:
ויקרא כד ז
7. וְשַׂמְתָּ שָׁם אֶת אָרוֹן הָעֵדוּת וְסַכְתָּ עַל הָאָרֹן אֶת הַפָּרֹכֶת: שמות מ ג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כהנא וכו' ורמי ליה שם כתלג: (ב) ד"ה ממות שכן שלימים:

גליון הש"ס

גמ' רבי למעמיה דאמר על בסמוך. עיין לקמן דף עח ע"ב תוספות ד"ה ולא:

מוסף רש"י

על בסמוך. שהיה משיב שני מזיכי לבונה בין שני הסדרים וסכות על הארון. על כרחך לאו על ממש, דהא מתיקה הוא פרוכת ולא היה סכך (סוטה לז.). מוליך ומביא למי שהרוחות שלו. מלוה זו אנו עושין לשמו כן מלאה בהאמתו זאת אומרת. הא דרבי יוסי דקאמר תנופה עולגת רוחות רעות וטללים רעים. שירי מצוה. מצוה שהיא שירים שאינה עיקר לעכב כפרה אעפ"כ תשובה היא לעכב את הפורענות דהא תנופה שירי מצוה היא. ואינה מעכבת, כדתניא בתוכת כהנים ומיתתן לה בגמרא דיומא (דף ה.)

אצל: יב) מצוה היא: יג) תיבות לענין מצוה מן המובחר נמחק: יד) וכן לולב אות ל' נמחק: טו) לאתגרויי: טו) לקח חלת: יז) הר"ר יעקב מקינון מפרש צריך לנענע ג' פעמים על כל דבר ודבר כלומר (אחד) [אחר] הולכה והובאה למעלה ולמטה ולד' רוחות ינענע ג' פעמים על כל דבר ודבר כלומר (אחר הדר) [בהדר] תחלה וסוף (ואחר אנא) [ובאנא] ה' הושיעה נא: